

Handläggare
Håkan Söderlund
08-508 260 16

Till
Trafiknämnden
2017-12-14

Renovering av Sergels Torgs Tätskikt. Lägesrapport

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner lägesrapporten avseende renovering av Sergels torgs tätskikt

Jonas Eliasson
Förvaltningschef

Lars Jolérus
Avdelningschef

Anne Kemmler
Enhetschef

Sammanfattning

Denna lägesrapport redovisar kontorets uppdrag att byta tätskikt och förstärka konstruktionen på sträckan Klarabergsgatan – Sergels Torg – Hamngatan för att möjliggöra en förlängning av Spårväg City till Centralen. Området som berörs av renoveringen av Sergels Torg är av central betydelse för Stockholm, dess invånare, företag och institutioner som verkar i och omkring Stockholm. Fastighetsvärdena och de kommersiella verksamheternas omsättning i området är de högsta i kommunen. Tidplanen för projektet var i tidigare beslut planerad till 2018. När projektet nu går in i slutfasen har en mer precis sluttid satts till 2018-06-30. Tidplanen har tagits fram i samarbete med Storstockholms Lokaltrafik (SL) som genomför byggandet av Spårväg city.

Bakgrund

Trafikkontoret har fått i uppdrag att byta tätskikt och förstärka sträckan Klarabergsgatan – Sergels Torg – Hamngatan eftersom

tätskiktet har uppnått sin tekniska livslängd. Projektet är nu inne på sitt 4:e år sedan senaste lägesrapporten daterad 2013-09-25. Projektet utgör också en förberedelse inför den spårväg, Spårväg city, som planeras över området. Genomförandeavtal med AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) för genomförandet av Spårväg city har undertecknats av båda parter och godkänts i kommunfullmäktige 2017-02-13.

Övergripande viktiga händelser

Området som berörs av renoveringen av Sergels Torg är av central betydelse för Stockholm, dess invånare, företag och institutioner som verkar i och omkring Stockholm. Fastighetsvärdena och de kommersiella verksamheternas omsättning i området är de högsta i kommunen.

Projektet har bemannat organisationen med konsulter som har branschkunskaper för handel och hyresavtal. Det har förts ett tätt informationsutbyte med berörda fastighetsägare som gett projektet bra insyn i hur fastighetsägare och deras hyresgäster upplever projektets framdrift. Projektet ser idag att det finns en bra ekonomistyrning och styr mot en prognostiserad slutkostnad.

I den tidigare planeringen av tätskiktsprojektet var det tänkt att evakuera de kommersiella verksamheter som är belägna under gatan. Det befarades att butikerna skulle bli så störda av arbetena och den mängd vatten som behövdes för att genomföra tätskiktsbytet och förstärkningen av konstruktionen. Genom att utreda olika alternativa arbetsmetoder och ställa krav på entreprenören att hitta nya arbetsmetoder och val av maskiner, har det varit möjligt att låta alla butiker vara kvar i sina lokaler under tiden arbeten utförts. Under arbetets gång har det förekommit bullerstörningar och inträngande vatten men projektet har kunnat hantera dem väl.

En principöverenskommelse tecknades 2012 med alla fastighetsägare i området. Den hanterar den påverkan projektet har på deras fastigheter. Etappindelningen av arbetet är en del av överenskommelsen. Totalt har elva genomförandeavtal med berörda tomträtthavare, samfälligheter och äganderätter överenskommit.

Projektet innehåller delar som är knutna till Spårväg Citys förlängning, Västra Trädgårdsgatan – Centralen, med förstärkningar

som är nödvändiga för spårvägsprojektet. Genomförandeavtal har tecknats med SL i oktober 2016. Innan ett genomförandeavtal hade tecknats med SL hade sju uppdragsavtal tecknats som reglerar att trafikkontoret bygger spårkroppar, fundament till kontaktledningar samt dragbrunnar och kabelrör mm som bekostas av SL.

Särskilda milstolpar i projektet som färdigställts är Nils Ferlins Torg och Glasobelisken som har invigts.

Klarabergsgatan idag

Tillfällig återställning

Från etapp 1 har projektet lämnat vissa ytor på Klarabergsgatan, Soltorget och Kulturtorget och en tillfällig asfaltbeläggning utfördes istället för den slutliga beläggningen med betongplattor och granithällar. Anledningen till att dessa ytor återställdes tillfälligt var att ett antal pågående utredningar i närområdet pågick om Klarabergsgatans framtida funktion och utformning. Dels gällande Citybanans entré på Klarabergsgatan, dels Spårväg Citys förlängning från Västra Trädgårdsgatan till Klarabergsgatan med en ny ändhållplats vid Centralen

De ytor på Klarabergsgatan som var tillfälligt återställda håller nu på att återställas permanent.

Vattenisolering i trädgropar

Projektet har utfört ny vattenisolering i befintliga trädgropar som tidigare är byggda i konstruktionen. Nya gatuträd är planterade på vissa sträckor.

Undercentral för markvärme

Ny undercentral för markvärme håller på att färdigställas som ska ge värme till gångbanor och cykelbanor på Klarabergsgatan. Undercentralen är dimensionerad för att klara försörjningen av värme även för delar av Vasagatan. Undercentralen kommer i drift till vintersäsongen 2017/2018.

Hamngatan idag

Hamngatan är helt färdigställd med nya tätskikt, gångbanor, cykelbana och cykelfält. Nuvarande avstängningar på gatan orsakas av andra parters byggprojekt. Enkelriktning av Sveavägen är projekt Sergel Torg huvudman för. Sergelrondellen som sammankopplar

Klarabergsgatan, Hamngatan och Sveavägen kommer att återställas till mars 2018.

Kommande period

Tidplanen för projektet har i tidigare beslut planerats till 2018. När projektet nu går in i slutfasen har en mer precis sluttid satts till 2018-06-30. Tidplanen har tagits fram i samarbete med Storstockholms Lokaltrafik (SL) som genomför byggandet av Spårväg city.

En grupp projektmedlemmar och entreprenören genomför riskworkshop för att gemensamt minimera projektriskerna fram till slutdatum.

Geografiska gränsdragningar

Gatustråket Klarabergsgatan – Sergels torg – Hamngatan ligger på olika bro- och däckskonstruktioner som är mellan 40 och 65 år och är tre våningar djup. Ytans storlek som arbeten utförs på är 31.000 m² stor och är uppdelad i 27 deletapper. På sträckan Klarabergsgatan – Regeringsgatan har det funnits stora brister i gatuyornas tätskikt vilket påverkat konstruktionernas långsiktiga funktion. Trafikkontorets arbeten medför störningar för verksamheter under gatan, ut mot gatuplan och våningar ovanför. Boende i området påverkas av arbetena.

Tätskiktsreoveringen samordnas med den spårväg, Spårväg City, som planeras över området. De utredningar som utförts på befintlig konstruktion, visar att förstärkning av konstruktionen är nödvändig dels för den framtida spårvägen, dels för övrig trafik som kommer att belasta konstruktionen. Spårväg City har upphandlat och kontrakterat en entreprenör som kommer att bygga spårvägen. Byggstart för Spårväg City blir första kvartalet 2018 och projektet beräknas vara klart till sista juli 2018.

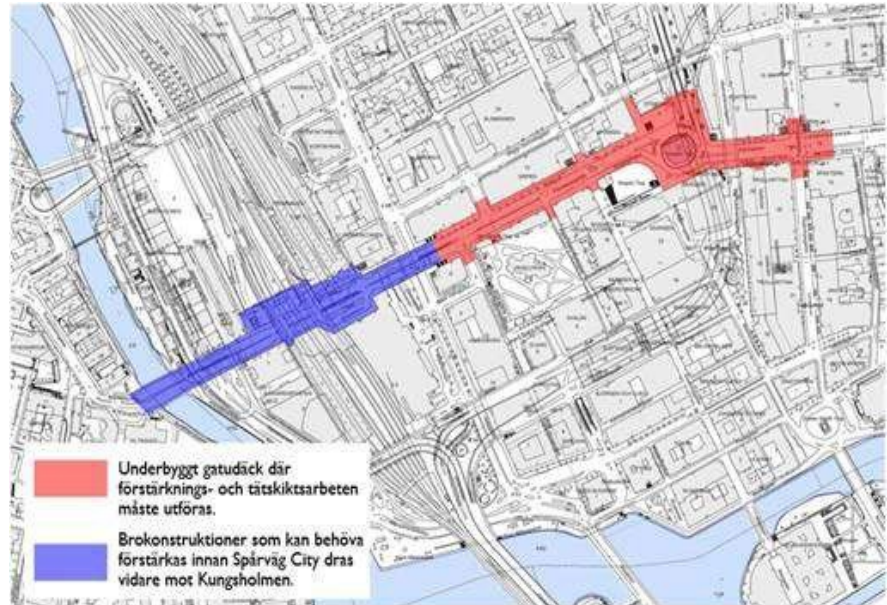

Fig 1 | Projektområde. Rödmarkerat är område för tätskiktsbyte och förstärkning. Blått är område som kan behöva åtgärdas vid en förlängning av Spårväg City till Kungsholmen.

Tidigare beslut

Beslut	Tid
Tätskiktsrenovering Sergels torg. Utredningsbeslut	TrN 2010-08-138
Renovering av Sergels Torgs tätskikt. Inriktningsbeslut för hela renoveringen samt genomförandebeslut för etapp 1	TrN 2011-09-28
Renovering av Sergels Torgs tätskikt. Inriktningsbeslut för hela renoveringen samt genomförandebeslut för etapp 1	KF 2014-02
Renovering av Sergels torgs tätskikt. Genomförandebeslut samt tilläggsavtal till samverkansavtal för Spårväg city	KF 2012-09-03
Renovering av Sergels Torgs tätskikt. Lägesrapport	TrN 2013-10-30
Klarabergsgatan. Beslut om framtida utformning och trafiklösning	Tn 2014-12-11

Ekonomi

Projektet tätskiktet vid Sergels torg har pågått sedan 2013 och återstående entreprenadetapper genomförs under 2018, utöver vissa

reståtgärder som kan genomföras först 2020. Utgifter för relationshandlingar m.m. beräknas uppkomma under 2019.

Genomförandebeslut för projektet fastställdes i kommunfullmäktige 2012-09-03. Total utgift uppgick enligt beslutet till 1 650,0 mnkr, inkomsten beräknades till 167,0 mnkr, en beräknad nettoutgift om 1 483,0 mnkr.

En sammanställning av projektets totala utgifter hittills under genomförandetiden, samt prognosen i tertialrapport 2 2017, kan göras enligt följande:

mnkr	-2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Summa
Bokfört t.o.m. 2012 , inrymt inom långsiktig investeringsplan	60,9								60,9
Bokfört 2013-2015		133,6	83,6	226,8	259,4				703,4
Prognos T2 2017						235,8	472,9	10,0	718,7
Prognos totalt	60,9	133,6	83,6	226,8	259,4	235,8	472,9	10,0	1 483,0

Riskhantering

Entreprenören har bidragit till att hitta nya konstruktiva lösningar för produktionen vilket gynnat både tidplan och ekonomi. Där konstruktionens beskaffenheter tillät, valdes en skonsammare metod, vattenblästring istället för traditionell vattenbilning, vilket medför att underliggande lokaler och dess pågående verksamheter inte behövt utrymmas med hänsyn till projektet utan kunnat pågå som vanligt.

Arbetsområdet har täckts med tält för att produktionen ska kunna pågå oberoende av väder. Med tält kan nederbörd undvikas på tänkt arbetsyta samtidigt som luftburet buller kan dämpas till viss del. Tältet utgör också ett skydd för omgivningen och ger ett snyggt och prydligt intryck av arbetsplatsen.

Det tidigare föreslagna materialet skyddsbetong (som skydd för tätskiktet) har ersatts med gjutasfalt, som har samma egenskaper som skyddsbetong och utgör ett fullgott skydd för tätskiktet. Det har dessutom den goda egenskapen att ytan direkt kan belastas.

Under projektets första del har 90% av den totala ytan behandlats, knappt 28 000 kvm av 31 000 har frästs bort, nytt tätskikt, förstärkning, gjutasfalt och kanalisation samt tillfällig återställning och spårkroppar till SL har utförts. Ytan vid Soltorget kommer att

återställas permanent under första och andra kvartalet 2018. Soltorget kommer att bli en fin yta för allmänheten med nya gatumöbler och granitbeläggning.

Buller och vibrationer är en viktig del i projektet att ta hänsyn till och vibrationsmätare har varit uppsatta på känsliga ställen sedan projektet startade. Vid varje arbetsmoment har ljudmätningar genomförts och en del av det luftburna ljudet har kunnat skärmas av genom tältet. Projektet har jobbat aktivt med att välja maskiner som inte bullrar allt för mycket.

Riskanalyser har genomförts i projektet bland annat genom workshop med moderator. Risklistor har tagits fram med riskägare. Gemensam riskinventering med SL har genomförts två gånger. Diskussion och samarbete har också utförts tillsammans med räddningstjänsten gällande utrymningsvägar och uppsamlingsplatser för kringliggande verksamheter i området när produktion pågår. Exempel på risker som hanteras är samordning med SLs tidplaner, buller och vibrationer samt säkerhet för tredje man.

Oberoende programkontroll

Ernst & Young (E&Y) har genomfört en oberoende programanalys av hela projektet. Utvärderingen har utgått från E&Y:s internationella utvärderingsmodell och bygger på intervjuer med företrädare från projektet samt dokumentmallar. Fokusområden som utvärderats är avtal, upphandlingsstrategi, projekt- och programstyrning, risk- och incidenthantering, prioritering och hantering av beroenden, intressehantering samt samordning och förändringsledning. Resultatet visar att projektet har etablerat en i många delar väl fungerande styrning och kontroll i linje med god praxis.

Kommunikation

Under våren och sommaren 2014 antogs kommunikationsstrategin och kommunikationsplanen för renoveringen av Sergels Torg med omgivande gator. Det övergripande kommunikativa målet var att skapa acceptans för att Sergels Torg och omgivande gator behöver renoveras när Stockholm växer.

Syftet med projektets kommunikationsstrategi och kommunikationsplan har varit att säkerställa att projektets kommunikation är proaktiv och att samtliga intressenter, främst

stockholmarna, fastighetsägare, boende och stadens medarbetare, vet vad som kommer att genomföras och varför.

Projektets huvudbudskap är följande:

”Sergels Torg med omgivande gator fyller snart 50 år. Ska det hålla i 50 år till måste vi renovera och förstärka konstruktionen.”

Information om projektet och pågående arbeten kommuniceras löpande via nyhetsbrev, stockholm.se/sergelstorg, skyltprogram och genom möten med bland annat fastighetsägare och boende.

Kommunikationsinsatserna stäms av löpande och vid större aktiviteter med projektledning och styrgrupp. Kommunikationsinsatserna följs även upp med årliga intressentanalyser bland fastighetsägarna och kunskaps- samt attitydundersökningar bland allmänheten.

Trafikkontorets synpunkter

Tätskiktsprojektet är ett komplicerat projekt på en plats med många berörda. I projektet har kontoret arbetat målmedvetet med att samordna både projektering och produktion i syfte att säkerställa att tidplanen uppfylls till rätt kvalitet och inom angiven budget. Kontoret har också arbetat tillsammans med berörda förvaltningar, bolag, fastighetsägare, näringsidkare och SL/trafikförvaltningen.

Att utföra ett projekt mitt i centrala Stockholm, där näringsliv, butiker, kontor, fastighetsägare, kollektivtrafik och turister mm möts kräver en noggrann och detaljerad planering och samordning med alla berörda parter. En utmaning för projektet har varit att få berörda parter delaktiga och informerade om projektets framdrift.

Kontoret har hörsammat inkomna önskemål och synpunkter och val av arbetsätt har om möjligt förändrats för att störningarna ska begränsas under projektets gång i och med att förutsättningarna i konstruktion har varit olika.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att nämnden godkänner lägesrapporten för Sergels Torgs tätskiktsrenovering.

Slut